

A VÖRÖS SZABÓKRÉTA

rádiódrama

TOLNAI OTTO

Személyek:

SZTRÁJKTÖRŐ, 35 éves munkás

KAPUS, 30 éves futballkapus

FILMES, 45 éves hivatalnok

I. RENDŐR

II. RENDŐR

III. RENDŐR

Börtön, valahol az ezerkilencszázhatvanas években... (Ezt a fél mondatot, ha a rendezői koncepció úgy kívánja, narrátor is mondhatja.)

Negyedik sík: Hosszan hangzó éles sípszó; szünet; kerepelés a vasrácsoson; szünet; halk, mély kutyaugatás; szünet.

Első sík: Ágnyikorgás.

SZTRÁJKTÖRŐ: Mit csinálsz?

KAPUS: *(második sík)* Semmit.

SZTRÁJKTÖRŐ: *(ismét az első sík)* Hazudsz.

FILMES: Valóban mozog az ágy, még majd eldől velünk... De hagyj, legalább nem fecseg, nem hülyéskedik... Már csupa púp a fejem. Lenyúl hosszú kezével és megfricskáz... Nem tudom, miért nem engedték behozni a hálósipkám. Vastag bélése van... bojtja... Legfeljebb a bojtját levágták volna, nehogy felakasszam magamat a zsinórjára... A házigazdám azt mondta, hogy a pápára hasonlítok, ha a fejemre teszem... Csak itt lenne a hálósapka, aztán fricskázhat egész nap. A tavasszal már majdnem sikerült szereznem egy darab zsákot... saját szálával valahogy összekötöttem volna... legfeljebb nem hasonlítottam volna a pápára.

SZTRÁJKTÖRŐ: Jó, hogy mondd, már megijedtem, azt hittem valami görcseid vannak, azért üvöltesz, féltem, egy szép napon felfordulsz, és csak azon kapom magam, hullalé csöpög az arcomra... Istentelen építmény az emeletes ágy. Díjat adtam volna a tervezőjének, vagy legalábbis emeletes ágyon altatnám — egész életében. Igaz, ma már gyerekszobákban is használnak emeletes ágyakat. A katonaságnál is emeletes ágyon aludtam... úgy látszik, ezzel ver az isten... csak ott meg legfelül... Alul kis, szlovén tizedesem aludt. Bratušának hívták... Valami baja volt... természetesen

csak az ágyban, csak éjszaka. Nappal pattogott, a vérünket szívta... Éjfél felé nyöszörögni kezdett... istentelenül dobálódzott, valami szörnyű ritmusra, így... (*nyikorgás*)... Almunkban úgy éreztük, hajón utazunk, matrózok vagyunk... kezdetben tengeribetegséget kaptunk... a középső ágyon alvó többször elkiáltotta magát: *süllyedünk! süllyedünk!*... és fejest ugrott a csillogó parkettra... Itt azért stoppoltam mindjárt a legalsót, nehogy ismét megjárjam... és most a gorilla... nem elég, hogy egész nap dobáljuk neki a rongylabdát... (*halkabban, közelebről*) Mi a fenét csinálhat?

FILMES: Talán...

SZTRÁJKTÖRŐ: Fenét... ezeket a szép sportolókat mind kiherélték... Fenét... nem azért ringunk... Less fel.

FILMES: Nem, nem merek. A fejemre koppint.

SZTRÁJKTÖRŐ: (*kuncogva*) Nem mondom, isteni kobakod van, az ember egyszerűen megkívánja, hogy megkopogtassa... akár azokat az óriási görögdinnyéket, még akkor is, ha az embernek üres a zsebe...

FILMES: (*magának*) Ha magammal hozhattam volna a hálósapkámat... vastag bélése van... (*kicsit hangosabban*) Most már tudom, valami olyan parókaszerű hálósapkát kellett volna szereznem, azt észre sem vették volna... a Kapus sem... és te sem...

SZTRÁJKTÖRŐ: ... kinn már biztosan elmúlt a dinnyeszezon... legalább egy gerezdet kaptunk volna... a katonaságnál néha kaptunk egy-egy almát... gyakorlatokon meg egész gyümölcsösöket legeltünk le... végül már befeküdtem a szőlőtöke alá, és csak úgy a fogammal szemeztem... aztán egy hétig, hasmenés... Ó, a katonaelet... a földijeim dolgoztak a konyhán... legalább hagymát kapnánk. Less fel, no... ne félj.

FILMES: Nem. Nem. Lépj le te, csak egy pillanatra, és less fel, téged nem ér el.

SZTRÁJKTÖRŐ: Nem látod, bajusza vége beér a kulcslyukon, ha lelépnek, azonnal beugrana... a földre verne... az egyesbe hurcolna...

FILMES: Az egyesben legalább nincsen emeletes ágy. Mindjárt kiszakad a sodrony és agyonnyom. Vagy a mennyezetet fúrja? A sok tornászástól szárnyai nőhettek, és a mennyezeten akar kirepülni...

SZTRÁJKTÖRŐ: Amilyen, képes... nézd, hullik... biztosan már megint kitalált valamit... Filmes!

FILMES: Tessék.

SZTRÁJKTÖRŐ: (*halkan*) Elhatároztam, nem tréningezhetek tovább... egyszerűen nem vagyok hajlandó... Már szédülök a sok kapuradobálástól... Amióta megnősültem egyszer sem voltam futballmérkőzésen, pedig az igazgatóm volt a klub elnöke... Úgy tesz, mintha csak órá várna kint valami... mintha csak neki lenne szüksége kondícióra...

FILMES: Hát akkor mit mondjak én? Torkig vagyok. Kezdetben még szimpatikus volt, sokszor felvidított, de most már pihenni szeret-

nék... De hogy mondjuk meg neki, hogy? El kellene lopni a rongy-labdáját...

SZTRÁJKTÖRŐ: Beledobni a küblibe...

FILMES: Nem, dehogya. Szépen felhasítanánk és csak a fűrészport öntenénk a küblibe... A selyemharisnyából hálósapkát csinálhatnánk... elkötném az egyik végét...

SZTRÁJKTÖRŐ: De hogy az istenbe került selyemharisnya a börtönbe?

FILMES: Misztikus... egész misztikus...

SZTRÁJKTÖRŐ: *(egészen halkán)* Talán csak nem az igazgató feleségé lehetett? *(kuncog)*

FILMES: Melyik igazgató?...

SZTRÁJKTÖRŐ: A börtön... *(együtt kuncognak, jóízűen, hosszan).*

FILMES: Vigyázz a nyelvedre...

SZTRÁJKTÖRŐ: Hallod, valami dörzsöl, valami harsog...

FILMES: Legalább itt lenne a kamerám... rejtett kamerával...

SZTRÁJKTÖRŐ: Hahaha. Nem mondom, izgalmas lenne. Én mindig szerettem moziba járni... Úgy hallottam, valamikor a börtönökben is vetítettek filmeket... Te is filmeket csináltál... milyen filmeket... te milyen filmeket csináltál?

FILMES: Nem, én nem csináltam filmeket. Én csak úgy magamnak, magamat...

SZTRÁJKTÖRŐ: Höhöhö... Magadnak, magadat?... höhöhö... Azt meg hogy csináltad?

FILMES: Sokat dolgoztam. Mindennap háromig-négyig...

SZTRÁJKTÖRŐ: Jó volt neked. Jó. Te legalább dolgozhattál...

FILMES: Dolgozhattam? Hogyhogy? Hát te nem dolgozhattál?

SZTRÁJKTÖRŐ: Nem. Már több mint egy éve, hogy begatyáztott a vállalatunk...

FILMES: A mi vállalatunk ment, mintha beolajozták volna... havonta többletet osztottunk... Milyen vállalatban dolgoztál?

SZTRÁJKTÖRŐ: KORCSOLYÁKAT csináltunk, vakító, borotvaéles korcsolyákat... De valahogy nem ment, begatyáztunk... Hagyjuk.

FILMES: Érdekes, pedig ma már majdnem minden második gyereknek cipős korcsolyája van... sokszor elnéztem őket... ott laktam nem messze a folyótól... az egyik tavaszon egy hullát dobott ki a víz... már nem volt rajta ruha... lefoszlott, leszopták róla a halak... de a cipők, a cipők még a lábain voltak... és a korcsolyák is... csillogtak is, mint a borotvák... elfelejtettem megnézni, milyen márkájú volt a korcsolyája... talán éppen te csináltad... mi volt a ti védjegyetek?

SZTRÁJKTÖRŐ: Valami idegen szó...

FILMES: Az éjjeliszekrényem fiókjában sokáig őriztem egy korcsolyakulcsot... lenn találtam a parton... ma már biztosan nem is gyártanak korcsolyakulcsokat... cipőgombolót sem gyártanak már... láttál már cipőgombolót?

SZTRÁJKTÖRŐ: Nem. Mi az?

FILMES: Ördögi dolog...

SZTRÁJKTÖRŐ: Ördögi...

FILMES: Az öregem sokáig megőrzött egyet... a pipáját piszkálta vele... ébenbetét volt a nyelében...

SZTRAJKTÖRŐ: Ében?

FILMES: Igen... *(szünet)* Már biztosan nem tudnák korcsolyázni... Nekem pörge korcsolyám volt...

SZTRAJKTÖRŐ: Nekem fa... de az is csak egy... lusta voltam kifagragni a másikat... de azért egy lábon is megcsináltam minden figurát... azt hitték, az egyik lábam rövidebb... csodálták ügyességemet... De meséld csak.

FILMES: Három óráig dolgoztam. Aztán hatig aludtam. Aztán meg néha éjjelig is filmeztem...

SZTRAJKTÖRŐ: Mit, hol?...

FILMES: Csak úgy, a szobában...

SZTRAJKTÖRŐ: A szobában?...

FILMES: Igen. Egyedül éltem...

SZTRAJKTÖRŐ: Egyedül? Elváltál?

FILMES: Nem.

SZTRAJKTÖRŐ: Hogyhogy nem? Nem voltál nős?! Nem voltak gyerekeid?!... Nekem öt gyerekem van... volt... fele, remélem, már éhen halt.

FILMES: Nem, sosem voltam nős.

SZTRAJKTÖRŐ: Hogyan lehetséges ez?! Hihetetlen! Te agglegény vagy ??? Még sosem láttam közelről agglegényt. Sosem hittem, hogy ilyesmi is lehetséges... A nők...

FILMES: Valahogy engem nem szerettek... hamar megkopaszodtam.

SZTRAJKTÖRŐ: Nem mondom, isteni kobakod van...

FILMES: Kint nekem mindig kalap volt a fejemen... rengeteg szép kalapom volt... nyülször... és akkor egyáltalán nem látszik... a fülem mögött és a nyakamon volt még egy kis haj... de a nők valahogy megéreztek... a nőknek úgy látszik jó szimatjuk van... Gyerekkoromban egyszer fejmosás után kimentem a szélre... Úgy hallottam, fejlettebb, gazdagabb országokban a fegyencek sapkát is kapnak... csíkos, kis sapkát... valamikor nálunk is... hogy változnak az idők... a börtönök... messziről, felülről minden úgy tűnik, minden áll, vagy legfeljebb körbe-körbe forog, ám közelebről: minden folyik... Talán ha csíkos hálósapkám lett volna, azt beengedték volna... itt hibáztam... hibáztam... egyszer láttam egy Chaplin-filmet... Chaplinnak olyan kis csíkos sapkája volt...

SZTRAJKTÖRŐ: Te is úgy hülyéskedtél a filmen... dobáltad a tortát?

FILMES: Nem. Nem. Én csak felállítottam a kamerát az asztalra és beindítottam... cigarettáztam, kávé ittam... Másnap előhívtam a filmet és levetítettem a falra... közben cigarettáztam, kávé ittam, néztem a falon, hogyan cigarettázom és iszom a kávé...

SZTRAJKTÖRŐ: Te, ez izgalmas, izgalmas. És aztán?

FILMES: Mit aztán?

SZTRAJKTÖRŐ: És aztán?... Miután cigarettázás, kávézás közben megnézted, hogyan cigarettázol, kávézol, aztán?...

FILMES: Aztán ismét felhúztam a masinát... cigarettáztam, kávé

ittam... új cigarettára gyújtottam... ha tudnád milyen szép az, amikor fellobban a gyufa... mintha virágot tartanál a kezedben, mintha virágot emelnél az orrodhoz... és a füst, amit kiengedsz a szádon, az orrodon, mintha a virág látható illata lenne... és a falon is mintha virágot tartanál a kezedben, virágot emelnél az orrodhoz, a virág illatát engednéd ki a szádon, az orrodon... miközben te is virágot tartasz a kezedben, virágot emelsz az orrodhoz... virágot... virágot... és a kis fehér rönk az ajkaid között... és ahogy öntöd a kávé... a falon is öntöd a kávé... és a kávé gőze, és a virág illata és a kávé gőze... a virág illata és a kávé gőze a falon is...

SZTRÁJKTÖRŐ: A falon is?!

FILMES: Igen, mint valami bokor... a falon is... ahogy öntöd a kávé... és kiengeded a szádon, az orrodon a füstöt... néha karikákban... karikákban a falon is... szép fehér karikákban... szépen emelkedő karikák... a kezedben meg a virág, meg a kávé gőze a falon is...

SZTRÁJKTÖRŐ: A falon is?!

FILMES: Igen a falon is, ahogy öntöd a kávé... és cigarettázol... öntöd a kávé... a kávé...

SZTRÁJKTÖRŐ: Sok kávé fogyasztottál?

FILMES: Meglehetősen sokat... Amikor felébredtem, mindig az volt az első dolgom, hogy főzök egy dzsezzával... majd egy literes dzsezzám volt... mindennap kiszidoloztam... csillogott... a falon is... ahogy öntöttem belőle... éjfél... megiszogattam... nem valami erősen főztem...

SZTRÁJKTÖRŐ: De aztán, hogy bírtál elaludni?

FILMES: Nem feküdtem le... néha más filmeket is vetítettem... meg szétszedtem a masinát, kiporoltam... volt egy kis lila tollseprom... megtörölgettem... volt egy darabka szarvasbőröm...

SZTRÁJKTÖRŐ: Más filmeket? Hát mást is vetítettél?!

FILMES: Csak néha, csak nagyon ritkán, egy évben egyszer...

SZTRÁJKTÖRŐ: De mit?

FILMES: Néha kaptam a titkárnőnkől egy-egy tekercest...

SZTRÁJKTÖRŐ: Milyen tekercest?!

FILMES: Színeset. Neki csak színes tekercesei voltak. A színes, az drágább... így is ráment a fizetésem, alig maradt cigarettára, kávéra...

SZTRÁJKTÖRŐ: Csak kávéval éltél?

FILMES: Sok cukorral főztem... De azért még így is sokszor nagyon szorította a szívemet... a falon is lehetett látni, ahogy megszorítja, megmarkolja a szívemet... olyankor mindig majd elfelejtettem a virágot... a falon is...

SZTRÁJKTÖRŐ: És mégis milyen kövér vagy.

FILMES: Én nem vagyok kövér... csak kopasz.

SZTRÁJKTÖRŐ: No mondd már, milyen tekerceket kaptál a titkárnőnkől?!

FILMES: Szép meséket...

SZTRÁJKTÖRŐ: Meséket ???

FILMES: A Piroskát meg a farkast, meg a Hamupipókét... a Hamupipókét szerettem a legjobban... mindig azt kértem... ha most is itt lenne a Hamupipóke...

SZTRÁJKTÖRŐ: Édes istenem, ha most itt lenne...

FILMES: Egyszer megkértem a házigazdát, hogy filmezzon le, ahogy átmegyek az utcán.

SZTRÁJKTÖRŐ: Ahogy átmész az utcán???

FILMES: Ahogy átmegyek az utcán.

SZTRÁJKTÖRŐ: Ahogy átmész az utcán... Izgalmas... marhánál izgalmas... Ahogy átmész az utcán... izgalmas... Valóban kár, hogy nincs itt a felszerelés... Kár, hogy a mozikban is nem a te filmjeidet vetítik... ahogy cigarettázol, kávézol... legalább a börtönökben vetítenék a filmjeidet... *Őrült kasszasiker!!! Őrült kasszasiker!!!* Nem mondom... nem mondom... izgalmas... Ha kiszabadulunk... Ha kiszabadulunk...

FILMES: (*halkan*): Ha kiszabadulunk...

SZTRÁJKTÖRŐ: Ha kiszabadulunk, majd eljössz a masináddal és lefilmezed a gyerekeket...

FILMES: (*halkan*): Ha kiszabadulunk...

SZTRÁJKTÖRŐ: Lefilmezed a gyerekeket. Feltéve, ha még marad belőlük... Ha addig mind meg nem házasodik és gyerekeket nem csinálnak... Meg engemet az asszonnal... az ágyban... (*halkabban*) Ugye, nőket nem filmeztél... meztelen nőket?... Nem voltak jó meztelen képeid?! Ha kiszabadulunk...

FILMES: (*halkan*) Ha kiszabadulunk...

SZTRÁJKTÖRŐ: Ha kiszabadulunk, vennék tőled, meg a gyárban is el tudnák adni belőle... jócskán el tudnák adni... Az asszony is szereti nézni az ilyeneket... A helyedben én ilyesmivel foglalkoznék... Te, less már fel végre, mit csinál ez a gorilla!!! Összetöri az ágyat, és aztán a földön kell aludnunk... és a patkányok majd lelegetik még ezt a pár szál hajadat is... a füled mögül, meg a nyakadról... Less fel no!...

FILMES: Nem merek.

Negyedik sík: éles sípszó, lövöldözés, kutyaugatás.

SZTRÁJKTÖRŐ: (*halkan*) Mi az, már megint megszökött valaki?

FILMES: (*halkan*) Biztosan.

SZTRÁJKTÖRŐ: Igaz, ezen a héten még senki sem próbálkozott.

FILMES: Talán azért, mert a múlt héten hármat is lepuffantottak.

SZTRÁJKTÖRŐ: Hármat! Hármat! De azelőtt meg kettőnek sikerült.

FILMES: Sikerült, fenét sikerült. Biztosan belefulladtak a tengerbe... Én sem tudok úszni.

SZTRÁJKTÖRŐ: Hahaha. Mindjárt gondoltam, amikor bevezettek, hogy ez a típus fejsze. Habár, testvérek között legyen mondva, a kobakod azért fenntarthatna... hogy legalább valami hasznod is lenne belőle... Nem mondom, isteni kobakod van... Te biztosan a halat sem szereted! Vannak típusok, akikről lesír, hogy nem szeretik a halat.

FILMES: Tévedtél. Imádom a halat.

SZTRAJKTÖRŐ: Valóban? Isteni! Egy nuli a javadra, Öregem. Egy null javadra. Ha kiszabadulunk...

FILMES: Ha kiszabadulunk...

SZTRAJKTÖRŐ: Ha kiszabadulunk, egy zsák halat kapsz tőlem. Egy zsák halat.

FILMES: Ne bolondozz már. Te is kezdesz úgy viselkedni, mint ez itt fenn... Néha már a te nyelved is akár a papagájé. Ez, úgy látszik, szimpatikus... Ne bolondozz. Egy zsák halat...

SZTRAJKTÖRŐ: Igen. Egy zsák halat. Ha megnézed, mit csinál a gorilla, két zsákkal fogsz kapni... ha kiszabadulunk...

FILMES: Talán halász vagy?... Halász, mint a proféták... Talán a halászszövetkezetben voltál sztrájktrő?

SZTRAJKTÖRŐ: Hányszor meséltem már, hogy korcsolyákat gyártottunk! És sztrájktrő sem voltam.

FILMES: Hát?

SZTRAJKTÖRŐ: Mit hát? Mit hát?!

FILMES: Hát csak kérdeztem... Azt hittem...

SZTRAJKTÖRŐ: Mit hittél?

FILMES: Semmit. Csak gondoltam...

SZTRAJKTÖRŐ: Mit a fenét gondoltál?

FILMES: Semmit.

SZTRAJKTÖRŐ: Engem ki kellett volna tüntetniük! Engem meg kellett volna jutalmazniuk! Ahelyett, hogy bedugtak ide közétek... Neked jó itt. Te csak ültél otthon, cigarettáztál, kávéztál és nézted, hogyan cigarettázol, kávézol a falon... Helyedben én a fenekemet tartottam volna a lencse elé...

FILMES: Jól van no... azért ne kezdj el most te is ugrálni... akkor végképp felfordul velünk ez az ócska tákolmány... (*halkan, magának*)

— Néha, félálomban — nem is félalom ez, jóval szörnyűbb állapot —, a gorilla fölött még egy ágy van, abban még egy gorilla, az fölött még egy ágy, abban még egy gorilla, az fölött még egy ágy, van, abban még egy gorilla, és így a végtelenségig: *az égben fúrt fekete lyukban*. Az emeletes ágyak babiloni tornya! És az ágyak mindegyikéről egy-egy hosszú, szőrös kar nyúl le hozzám és örült ritmusra fricskázza fejem... ha behozhattam volna a hálósapkámat...

— Néha úgy tűnik, a másik 3—4 lépésre lévő fekete fal, kínai fal, már egy másik, ismeretlen kontinens... A levegő egyik pillanatban hirtelen összemegy, megsűrűsödik, a következőben megrikkul, elfogy... akár a holdra is utazhatnánk már! Igaz, a holdrakéta légüres kabinján van ablak, s látni az égitestek közötti éjszakát... Ezen a mi kis ablakunkon az égvilágon semmit sem látni, még csak vakablaknak sem mondható, ugyanis a vakablakokra nem raknak erős rácsokat, kívül-belül sűrű dróthálót... a mi kis ablakunkat a hold másik felére vágják, vagy még oda sem... a mi kis ablakunk olyasvalami, mint a vak tükör, amiben néha megcsillan saját alakunk... valamiképpen csak befelé, csak ránk vágják... mintha mellkasunkba vágják volna... mellkasunkba...

régi vak tükrök raktárára... mintha a fekete föld hátába vágtak volna ablakot... de még a fekete földbe vágott ablakra is nehéz, sötét függönyöket szereltek... függönyöket, melyek sivatagokként isszák a fényt... de nemcsak a fényt... sivatagokként isszák még a sötétséget, az éjt is...

SZTRÁJKTÖRŐ: ENGEM MEG KELLETT VOLNA JUTALMAZNI! Engem ki kellett volna tüntetni! Ha én nem vagyok, a melósok összeverik, felgyújtják a gyárat, az igazgatót meg felhúzzák az első fára...

FILMES: Hogyhogy?

SZTRÁJKTÖRŐ: Már hónapok óta egy dinárt sem kaptunk, már hetek óta sztrájkoltunk, és egy napon, érezni lehetett, a húr a végsőig feszült, a melósok nem bírják tovább madzaggal: robbannak. Akkor elárultam nekik a titkomat. Hogy az én családom miért nem éhezik... Hogy én éjszakánként a halastóban halászok... Akkor kissé lecsillapodtak a kedélyek. Ismét dolgozni kezdtek. Egyszóval, vége lett a sztrájknak. A fejes ürgék, meg a spiclik el sem tudták képzelni, mi történt... Éjszaka a gyár mögötti cserjésben gyülekeztünk. Zsákokat hoztak magukkal, volt, aki többet is. Libasorban vezettem őket a tó melletti fenyvesbe. Begázoltam a tóba, és egyenként megtöltöttem a zsákjaikat a halálra hizott halakkal. Már a vége felé tartottunk, amikor a halór felébredt. Belelöktem a tóba, habár az első pillantásra lesírt a típusról, hogy fejsze, hogy nem tud úszni... Szóval most itt vagyok. De ha kiszabadulunk...

FILMES: Ha kiszabadulunk...

SZTRÁJKTÖRŐ: Ha kiszabadulunk, mondom, kapsz egy zsákkal; ha megnézed, mit csinál a kapus, mondom, kettővel.

FILMES: Hm. Szóval kettővel...

SZTRÁJKTÖRŐ: Amennyivel akarsz. Aludni szeretnék...

FILMES: Hm. *(szünet)* Te!

SZTRÁJKTÖRŐ: Mi az?

FILMES: Te, ez ír valamit. Ír, valamit ír a mennyezetre! *(szünet)* Rajzol!... *(szünet)* Jaj! Jaj! Jaj!

SZTRÁJKTÖRŐ: Mi az? Mi történt???

FILMES: Jaj, jaj, megint a fejemre vágott. Mintha vasból lennének az ujjai. Jaj, jaj, most biztosan betört a fejem, jaj... vérzik...

SZTRÁJKTÖRŐ: Na, most ne sírjál itt nekem. Nem mondom, isteni kobakod van... ha én aludnék legfelül, nincs kizárva, néha, csak úgy kedvtelésből, én is rá-rásóznák... milyen szépen kong... görgődinnye...

FILMES: És a halak?! És a halak?!

SZTRÁJKTÖRŐ: Ne kiabálj. Megegyeztünk: két zsákkal.

FILMES: Istenedre?

SZTRÁJKTÖRŐ: Istenemre.

FILMES: Jaj, jaj...

SZTRÁJKTÖRŐ: Mit a fenét ír, mit rajzol?

FILMES: Rajzol.

SZTRÁJKTÖRŐ: Várjunk csak! Mivel rajzol?!

FILMES: Nem tudom, nem látni... valami vörössel...

SZTRÁJKTÖRŐ: Vörössel?! Vörössel?!

FILMES: Vörössel.

SZTRÁJKTÖRŐ: De mit?

FILMES: Egy kört...

SZTRÁJKTÖRŐ: Kört?

FILMES: KÖRT... *Napot!*... a mennyezetre...

SZTRÁJKTÖRŐ: *Napot!?*

FILMES: Egy szép nagy *Napot!* Úgy látszik, tud rajzolni a gyerek... van tehetsége... igen: a *Nap!* Csak látnád... Akár az igazi...

SZTRÁJKTÖRŐ: *A Napot... A Napot...*

FILMES: Érzed, most már kész, megnyugodott!... lefeküdt...

SZTRÁJKTÖRŐ: *Napot... És most lefeküdt...*

FILMES: Összefonta a kezét a hasán és napozik... sütkérezik...

SZTRÁJKTÖRŐ: Összefonta a kezét és napozik, sütkérezik...

FILMES: Sütkérezik...

SZTRÁJKTÖRŐ: Sütkérezik...

Második sík: halk füttyörészés.

FILMES: Ha most nem emeletes ágyunk lenne... Ha most itt lenne a kamerám... lefilmeznénk a napot, és aztán egész nap vetíthetnénk a falra... A *Nap* biztosan jót tenne még megmaradt néhány szál hajamnak... fejbőrömnek... éppen a napokban vettem észre, a tarkóm már gombásodik...

SZTRÁJKTÖRŐ: Nincsen szörnyűbb dolog az emeletes ágnál, valóban nincsen... sütkérezik, mondod, sütkérezik... a gorilla... sütkérezik... mi meg itt fogunk megfagyni... a nyelvem már penészes...

FILMES: Az enyém is...

SZTRÁJKTÖRŐ: A gorilla meg, mondod, sütkérezik... felettünk... rajtunk...

FILMES: Le kellene csalni... hogy vigyék az egyesbe... vagy megkérni, hogy felváltva napozzunk... csak egy-egy órára... Az egyik barátomnak volt kvarclámpája, télen is barna volt, néha megengette, hogy alátartsam a fejemet... a gorilla is olyan lesz, mint a csoki...

SZTRÁJKTÖRŐ: Mi meg mint a krumpli a pincében... máris érzem, hogy csírázok... gyertyányi csírák nőnek belőlem... mint a polip...

FILMES: Meg kellene kérni...

SZTRÁJKTÖRŐ: Fenét, úgysem ér semmit, jól tudod, hogy milyen...

FILMES: Hát akkor?

SZTRÁJKTÖRŐ: Csak erőszakkal juthatunk fel... Ez a taknyos...

FILMES: Egyből bezúzná a koponyámat.

SZTRÁJKTÖRŐ: A koponyádat, a koponyádat, hogyd már végre a koponyádat...

FILMES: Hát akkor?

SZTRÁJKTÖRŐ: Hidegre kell tennünk.

FILMES: De hogyan?

SZTRÁJKTÖRŐ: Acéldrótot kellene szereznünk és azzal alulról átszúrunk... és szépen lehelyeznénk, le a legalsóra...

FILMES: De hol szerezzünk drótot?

SZTRÁJKTÖRŐ: Majd a sétán.

FILMES: A sétán, a sétán, miféle sétán? Én már nem is emlékszem, mikor vittek bennünket sétára... sétára... *(halkan magának)*

— Az udvar... Az udvar is évről évre kisebb. Amikor még idehoztak, végtelennek tűnt, mint egy futballpálya, most meg már ennél a lyuknál is kisebb, úgyhogy most már lassan a cella lesz az udvar, az udvar meg a cella... Az ég már kormosabb, mint a cella. Mennyezete... alacsonyabb...

(szünet, füttyörészés a második síkból)

FILMES: Te, Sztrájektörő!

SZTRÁJKTÖRŐ: Mi az?

FILMES: Megvan!

SZTRÁJKTÖRŐ: Mi van meg?

FILMES: Az ötlet. El kell tőle kérni azt, anivel rajzolta, és akkor mi is rajzolhatnánk magunknak, ide a középső deszkára... Akkor mi is sütkérezhetnénk... sütkérezhetnénk, mint a gyíkok... egész nap... mi is leburnulnánk... akkor nem is lenne szükségem hálósapkára... éjszaka is sütkérezhetnénk... az ultraviolett sugarak...

SZTRÁJKTÖRŐ: De mivel rajzolhatta? Jól tudod, hogy itt aztán igazán senkinek sem lehet semmiféle írószerszáma... előbb lehet gépfegyvered, tankod, ágyúd, repülőd, selyemharisnyád, mint írószerszámod... Mi a politikai foglyoknak abba a csoportjába tartozunk...

FILMES: Én is?!

SZTRÁJKTÖRŐ: Nézd a kopasz angyalt! Téged tulajdonképpen miért kaszliztak be? Tán még azt sem tudod, hogy miért kerültél sittre?

FILMES: De, de... Biztosan igazad van... En még nem is gondolkodtam ezen... sokáig azt hittem, hülyéskednek... de aztán elmúlt egy év, elmúlt két év, elmúlt három év, elmúlt négy év, elmúlt öt év, elmúlt... *(elhalkul)* Most már kezdem elhinni...

SZTRÁJKTÖRŐ: Mit?

FILMES: Azt, amivel vádoltak. De hát ez így szokott lenni... Ez is biztosan szimpatikus...

SZTRÁJKTÖRŐ: Mi?

FILMES: Hát tudod, egy olyan kis filmszalagot, amin cigarettázom, kávézom...

SZTRÁJKTÖRŐ: Cigarettázol, kávézol és a falon is cigarettázol, kávézol és nézed, hogy cigarettázol, kávézol...

FILMES: Igen, egy olyan kis szalagot, amin cigarettázom, kávézom, ki küldtem Nyugaton élő, gyerekkori barátomnak...

SZTRÁJKTÖRŐ: És?

FILMES: És, és úgy látszik, a vámosok, a finácok levetítették, és ki súlt, hogy az asztalon, ahol kávéztam, cigarettáztam, kint felejtettem egy tervrajzot... tudod, én technikai rajzoló voltam... és, és most itt vagyok...

SZTRÁJKTÖRŐ: Hahaha!!!

(A negyedik és a harmadik sík egybeolvad. Hirtelen éles sípszó, kivágódik az ajtó, rendőrök, kutyák rohannak be.)

I. RENDŐR: Vigyázz!

FILMES: 54678-as cella, létszám: 3.

II. RENDŐR: Hol a kréta? ...

FILMES: Milyen kréta? ...

SZTRAJKTÖRŐ: Kréta? ...

II. RENDŐR: A vörös szabókréta!

SZTRAJKTÖRŐ: (a Filmes föléhez hajolva) Látod, szabókréta ...

I. RENDŐR: (kiabálva): Ne sugdolóz! Kutassátok át a cellát! Ti meg meztelenre! Egykettő! (szünet)

III. RENDŐR: Sehol semmi.

II. RENDŐR: Semmi.

I. RENDŐR: Hogyhogy, semmi?

II. RENDŐR: Ott a nyoma! Ott a nyoma! Ott a vörös kréta nyoma!

I. RENDŐR: Báránykáim, tehát ti voltatok! Újrakutatni mindent!
(kutyaugatás)

FILMES: (halkan): Szóval, vörös szabókréta ... jaj!

I. RENDŐR: Mi az?! Mit üvöltesz, mint egy barom?!

FILMES: Örmester elvtárs, alázatosan jelentem: a Kapus megfricskázta a fejemet ... a hálósapkámat meg ...

I. RENDŐR: Kuss!

FILMES: ... a hálósapkámat meg nem engedték... tetszik tudni, kinn állandóan kalapot viseltem ...

II., III. RENDŐR: A kréta nincs sehol.

I. RENDŐR: Rendben. Öt percet kaptok. Öt perc múlva itt akarom látni a tenyeremen: a vörös krétát. Gyerünk! Hátra arc!

(távoznak, de hallani lehet, hogy az ajtó előtt várakoznak)

Harmadik sík.

KAPUS: Hol a labda? Dobj egypárat a felső sarokba ...

SZTRAJKTÖRŐ: Miért nem adtad oda nekik a krétát?

KAPUS: Megettem a maradékot.

FILMES: Megetted?

KAPUS: Meg.

Első sík.

I. RENDŐR: (negyedik sík) Nézd, visszafekszenek.

SZTRAJKTÖRŐ: (első sík): Hol szerezted?

KAPUS: (második sík) Az udvarban.

FILMES: (első sík): Mikor etted meg?

KAPUS: Fél órája.

FILMES: Talán még nem emésztetted meg.

KAPUS: Azt hiszem, már a vasat is megemésztettem volna.

SZTRAJKTÖRŐ: Hány percünk lehet még?

FILMES: Három.

(szünet, lassan erősödő órakettyegés)

SZTRAJKTÖRŐ: Kapus.

KAPUS: Mi az?

SZTRAJKTÖRŐ: Egy-egy percre felengedhetnél bennünket a Napodhoz ... holnap egész nap dobálni fogok neked a felső sarokba ...

KAPUS: Rendben. De csak egy-egy percre, hogy utána még nekem is maradjon egy perc. Először a Filmes.

SZTRÁJKTÖRŐ: Jó. Mássz!

(ágynyikorgás, lassan erősödő óraketyegés)

FILMES: Istenem, istenem... lassan két éve lesz, hogy nem láttam a napot... azelőtt is csak az udvarból... és hogy izzik... könnyen napszúrást kapunk... ha itt lenne a hálósapkám... és itt valahol lehet a tenger is... halljátok?!... a hullámok... a hullámok... milyen meleg a víz is... zöld... ott a másik part... ha itt lenne a karneram...

KAPUS: Csere! Gyorsan.

(óraketyegés)

SZTRÁJKTÖRŐ: *(második sík)* Itt fenn valóban hallani a tengert, le kellene vetköznöm... mi is barnák leszünk... ha egyszer kiszabadulok, többé sosem mozdulok a napról...

(óraketyegés)

FILMES: *(halkan)* Kopus, te is politikai vagy?

KAPUS: Nem tudom. Állítólag nemcsak kábítószer, fegyvert is találtak a kocsimban... a törököktől jöttem... Muszáj a jövőre is gondolni... hasamban napról napra szaporodik a kő...

SZTRÁJKTÖRŐ: ... zöld...

(óraketyegés)

KAPUS: Kész! Befejeztük.

FILMES: Még egy perc.

(óraketyegés)

KAPUS: *(második sík, énekel)* Két kislány jött
két kislány
És mamájuk után is
Megnyalták volna még
Szájukat a cápák

(óraketyegés)

Harmadik sík: kicsapódik az ajtó. Nagy zűrzavar.

I. RENDŐR: A vörös krétát!

II. RENDŐR: Hol a kréta?!

KAPUS: Megettem.

I. RENDŐR: A vörös szabókrétát!

FILMES: Nincs.

II. RENDŐR: Hol a kréta?!

SZTRÁJKTÖRŐ: Megette.

I. RENDŐR: A vörös szabókrétát!

FILMES: Nincs.

I. RENDŐR: Kérem. Letörölni azt onnan a mennyezetről! Fel a keze-
ket! Hátra arc! Két lépést előre! Vigyázz! Egy, kettő, három...!
Tűzelj!

(sortüz — hosszú szünet — a lövések elhaló visszhangja)

I. RENDŐR: Meghalt mind?

II. RENDŐR: Mind.

I. RENDŐR: Vigyétek őket.

(sipszó, kerepelés a vasrácson, halk, mély kutyaugatás)

VÉGE

Dramaturgiai, rendezői utasítások helyett, befejezésül, Ranko Marin-ković egy mondatát idézném:

„Pusztá, üres térségek akusztikája, iszonyú, reménytelen.”